

Adekvatan prostor, oprema i sredstva za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima

Hrestak, Nina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:780863>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-20**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Učiteljski fakultet

Odsjek za odgojiteljski studij

Nina Hrestak

**ADEKVATAN PROSTOR, OPREMA I SREDSTVA ZA PROVOĐENJE
KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI U DJEČJIM VRTIĆIMA**

Diplomski rad

Zagreb, srpanj 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Učiteljski fakultet

Odsjek za odgojiteljski studij

Nina Hrestak

**ADEKVATAN PROSTOR, OPREMA I SREDSTVA ZA PROVOĐENJE
KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI U DJEČJIM VRTIĆIMA**

Diplomski rad

Mentor: **doc. dr. sc. Marijana Hraski**

Zagreb, srpanj 2023.

Sažetak

Kineziološke aktivnosti od iznimne su važnosti za djecu u ranoj i predškolskoj dobi za poticanje njihova pravilnog rasta i razvoja. Kada se djetetu pruži prilika da bude tjelesno aktivno, ono itekako prihvaća taj izazov. Potrebno je njegovati njihovu prirodnu potrebu za kretanjem kako bi stvorili naviku bavljenja tjelovježbom i naviku zdravog načina života. Kineziološka aktivnost je proces koji zahtjeva veliku uključenost odgojitelja koji sudjeluje u životu djeteta te svojim radom potiču kineziološke aktivnosti od najranije dobi. Na provedbu kinezioloških aktivnosti, osim samog odgojitelja, utječu i adekvatni prostori, oprema i sredstva za njihovo sigurno i kvalitetno provođenje.

Prostor za kineziološke aktivnosti predstavlja građevinski prostor koji je uređen i svojom veličinom u skladu sa zahtjevima određenih kinezioloških aktivnosti koje se na njemu odvijaju, a dijeli se na otvorene i zatvorene prostore. Pojam *oprema* odnosi se na sadržaj ili element specifičan za polje kineziologije. Opremu čine rekviziti odnosno manji predmeti koji su potrebni za vježbanje, nadalje, sprave na kojima se odvija tjelesna aktivnost i pomoćno-tehnička sredstva koja pomažu pri lakšem organiziranju rada. Sredstva koja se mogu podijeliti na vizualna, auditivna i audiovizualna, koriste se u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi jer njihova primjena omogućuje djeci bolje razumijevanje nekog motoričkog pokreta te istovremeno nadopunjuje živu demonstraciju koja je vrlo bitna te se ne bi smjela izostaviti.

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati imaju li dječji vrtići adekvatne prostore, opremu i sredstva za provođenje kinezioloških aktivnosti. U istraživanju je sudjelovalo 65 dječjih vrtića iz različitih županija Republike Hrvatske kojima je podijeljen online Google obrazac kako bi se utvrdila opremljenost dječjih vrtića na prostoru Republike Hrvatske. Istraživanje je pokazalo kako većina vrtića ima rekvizite i dvoranu koja je namijenjena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture te igralište koje je većinom smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića, no ukazuje se na problem njihove kvalitete i kvantitete. Odgojitelji napominju kako nedostaje broj rekvizita za svako dijete ponaosob te upućuju na istrošene i potrgane rekvizite koji ne služe svojoj svrsi. Osim inovacije rekvizita, odgojiteljima su također potrebne veće dvorane jer trenutačne smatraju neprimjerenima i nesigurnima za izvođenje kinezioloških aktivnosti.

Ključne riječ: kineziološka aktivnost, predškolske ustanove, prostor, oprema, sredstva

Summary

Kinesiological activities are extremely important for children in early childhood and preschool age in order to encourage their proper growth and development. When a child is given the opportunity to be physically active, he accepts the challenge very well. It is necessary to nurture their natural need for movement as they form the habit of exercising and the habit of a healthy lifestyle. Kinesiological activity is a process that requires a great involvement of the educator who participates in the child's life and with his work encourages kinesiological activities from an early age. The implementation of kinesiology activities, in addition to the educator himself, is influenced by adequate spaces, equipment and means for their safe and quality implementation.

The space for kinesiological activities is a building space that is arranged and its size in accordance with the requirements of certain kinesiological activities that take place there. It is divided into open and closed space. The term equipment refers to a content or element specific to the field of kinesiology. The equipment consists of props, i.e. smaller items that are needed for exercise, devices on which physical activity takes place, and auxiliary technical means that help in easier organization of work. The means, which can be divided into visual, auditory and audiovisual, are used in physical and health education because their application enables children to better understand some motor movement and at the same time complements the live demonstration, which is very important and should not be omitted.

The goal of this research was to examine whether kindergartens have adequate spaces, equipment and resources for conducting kinesiology activities. 65 kindergartens from different counties of the Republic of Croatia participated in the research, and they were given an online Google form in order to determine the equipment of kindergartens in the Republic of Croatia. The research showed that most kindergartens have props and a hall intended for performing physical and health education and a playground, which is mostly located right next to the building of the kindergarten, but the problem of their quality and quantity is pointed out. Educators note that there is a lack of props for each individual child and point to worn and torn props that do not serve their purpose. In addition to the innovation of props, educators also need a larger hall because they believe that the current one is not suitable and safe for performing kinesiology activities.

Keywords: kinesiological activity, preschool institutions, space, equipment, means

Sadržaj

Uvod	1
1. KINEZIOLOŠKA AKTIVNOST	3
1.1. Važnost kineziološke aktivnosti kod djece predškolske dobi	3
2. PROSTORI ZA ODRŽAVANJE KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI	4
2.1. Otvoreni objekti	4
2.2. Zatvoreni objekti	5
3. OPREMA	6
3.1. Sprave	6
3.2. Rekviziti	6
3.3. Pomoćno-tehnička sredstva	8
4. SREDSTVA	9
4.1. Vizualna	9
4.2. Auditivna	9
4.3. Audiovizualna	9
4.4. Tehnička sredstva i pomagala	10
5. PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA	11
6. CILJ I HIPOTEZA ISTRAŽIVANJA	13
6.1. Cilj	13
6.2. Hipoteza	13
7. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	13
7.1. Uzorak ispitanika	13
7.2. Uzorak varijabli	13
7.3. Postupak prikupljanja podataka	14
7.4. Metode obrade podataka	14
8. REZULTATI I RASPRAVA	15
9. ZAKLJUČAK	25
10. LITERATURA	27

Uvod

Kada se govori o očuvanju dječjeg zdravlja, jačanju njihova organizma te ispunjavanju njihovih potreba za tjelesnom aktivnošću, igrom i razonodom, moramo imati na umu da bi svaki vrtić trebao imati dvoranu za tjelesnu i zdravstvenu kulturu, dječje igralište i odgovarajuću opremu i sredstva za navedene objekte. Tjelesni razvoj djeteta jedan je od najvažnijih područja odgoja djeteta, a briga za djetetov pravilan tjelesni razvoj i zdravlje osnovni je zadatak predškolskih ustanova. Osim toga, vrtići imaju veliku ulogu kod smanjivanja i otklanjanja štetnih posljedica koje je uzrokovalo življenje u gradskim sredinama gdje je sve više ljudi naklonjeno sjedilačkom načinu života. Tjelesno vježbanje djetetu omogućuje zadovoljenje njegove potrebe za kretanjem, usvajanje zdravstveni-higijenskih navika te uvelike utječe na djetetov motorički, psihički i socijalni razvoj (Stella, 1974).

Danas sve manje roditelja zbog nedostatka vremena ne prakticira boravak na svježem zraku i aktivnosti koje uključuju aktivno kretanje. Iz tog se razloga sve veći naglasak stavlja na provođenje tjelesne i zdravstvene kulture već u predškolskoj dobi. Djeca najviše u vrtićkoj dobi žude za pokretom, stoga je nužno u vrtiću osigurati prostor i uvjete za zadovoljavanje te potrebe (Heimer, 2018).

Važan čimbenik za ostvarivanje ciljeva i zadaća, koji se nalaze u planu i programu tjelesne i zdravstvene kulture, jesu upravo materijalni uvjeti rada u predškolskim ustanovama. Oni podrazumijevaju prostore, opremu i sredstva koja se koriste za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima. Na osnovi kvalitete i količine materijalnih uvjeta mogu se odrediti bolji ili slabiji uvjeti rada. Osim same kvalitete sprava i oprema, bitna je i njihova funkcionalnost koja će odgojitelju omogućiti istovremeno uključivanje više razvojnih područja u jednu aktivnost (Findak, 1995).

Također, ne treba se zanemariti uloga koju imaju odgojitelji u podupiranju i poticanju tjelesne aktivnosti predškolske djece. Prema Findaku (1995) krajnji uspjeh u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi ovisi, osim o materijalnim uvjetima rada, o edukaciji i angažiranosti odgojitelja. Prema Radišić (2018) svaki bi odgojitelj prilikom planiranja kineziološkog sata trebao uzeti u obzir prostorne i materijalne uvjete koji mu stoje na raspolaganju, ali ga oni ne bi trebali ograničavati. To znači da bi nedostatak opreme, sprava ili rekvizita odgojitelj trebao znati nadomjestiti svojom kreativnošću, kao i suradnjom sa stručnim timom dječjeg vrtića kako

bi se organizirale aktivnosti izvan predškolske ustanove. Često se dešava da odgojitelji koji rade u vrtićima sa ograničenim materijalnim uvjetima uspijevaju organizirano provoditi vježbanje s djecom dva ili tri puta tjedno, dok s druge strane vrtići sa idealno opremljenom dvoranom uspiju vježbati jedva jednom tjedno. Uloga je odgojitelja ponekad izuzetno bitna te će u ovom slučaju tjelesna aktivnost djece snažno ovisiti o tome je li odgojitelj spreman ni od čega stvoriti prostor, opremu i sredstva za vježbanje.

Sposobnost vođenja, raspon teoretskih znanja, spremnost na usavršavanje i kontinuirano učenje te kvalitetna priprema, vještine su odgojitelja koje su mu potrebne za kvalitetno i uspješno planiranje i provođenje tjelesne i zdravstvene kulture. Kod odabira sredstva i pomagala odgojitelj treba imati na umu mogućnosti i potrebe djece te uvijek pratiti djetetov stupanj razvoja i na temelju toga osmišljavati način rada s djecom (Berk, 2008).

Prema Findak (2001) važno je provoditi mjerenja koja pokazuju odstupanja u razvoju te stvaraju preduvjete za individualan pristup djeci koji će u obzir uzeti spremnost i karakteristike skupine, kao i stanje njihova zdravlja te psihofizičkog razvoja. Odgojitelj bi trebao često uvoditi promjene u svom radu s djecom, osmišljavati nove vježbe i koristiti raznovrsne rekvizite i opremu kako bi se izbjegla monotonija i dosađivanje djece. Na taj način postižu se željeni rezultati te dolazi do napretka u tjelesnom razvoju djeteta. Kada dijete doživi tjelesno vježbanje kao nešto što može biti zabavno i zanimljivo ono će razvijati pozitivan stav o vježbanju te će ga prakticirati i u budućnosti, a time se može reći da je posao odgojitelja dobro odrađen. Jedan od glavnih ciljeva je uvesti djecu u svijet zdravog života i vježbanja i time stati na kraj sve većoj pojavnosti pretilosti već u najranijoj dobi. Osim zadovoljenja dječjih potreba, nužno je prije svega osigurati siguran prostor, koristiti stabilne i čvrste sprave, provjeriti tehničke ispravnosti te u slučaju neispravnosti ukloniti opremu i sredstva koja bi mogla dovesti dijete u opasnost ili ga ozlijediti.

1. KINEZIOLOŠKA AKTIVNOST

Kineziologija je riječ grčkog podrijetla, a nastala je od riječi *kinezis* (pokret, kretanje, gibanje) i riječi *logos* (nauku, znanost, dokaz, tvrdnju). Iz navedenog se može reći da je kineziologija znanost o kretanju. Kretanje je biološka potreba svakog organizma i najvažnija funkcija ljudske egzistencije. Nastankom suvremene civilizacije čovjek zaboravlja svoje potrebe te se kao posljedica javlja sjedilački način života koji uzrokuje mnoge bolesti.

Prema Hoffman (2008) kineziologija je disciplina koja proučava tjelesnu aktivnost kroz izvedbu, znanstvenu analizu i stručnu praksu. Još jednu definiciju navodi Klavora (2008) koji kineziologiju vidi kao znanost o ljudskom pokretu i reakciji tijela na vježbanje. Kao i ostale znanosti, kineziologija egzistira na spoznajama koje su utemeljene na valjanoj metodologiji rada.

Kineziološka aktivnost je namjerno, dobrovoljno kretanje usmjereno prema postizanju identificiranog cilja (Hoffman, 2008). Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) definira tjelesnu aktivnost kao svaki pokret tijela koji izvode skeletni mišići, a koji zahtjeva potrošnju energije.

1.1. Važnost kineziološke aktivnosti kod djece predškolske dobi

Kineziološke su aktivnosti za djecu predškolske dobi posebno važne jer, uz to što utječu na motorički razvoj djeteta i zadovoljavaju njihove potrebe za kretanjem, utječu i na njihov tjelesni, socijalni i psihički razvoj. Tjelesno vježbanje doprinosi bržem razvijanju regulacije emocija te posljedično smanjuju anksioznosti. Prskalo i Sporiš (2016) navode neke od ciljeva kinezioloških aktivnosti: usvajane higijenskih navika, smanjivanje rizika od povređivanja, formiranje crta osobnosti, razvijanje pozitivnog stava, stjecanje znanja o utjecaju procesa vježbanja na ljudski organizam i mnoge druge.

Gavin i sur. (2007) posebno napominju da tjelovježba utječe na jačanje mišića i kosti te da djeca koja su tjelesno aktivnija imaju nižu razinu kolesterola. Prema Prskalo i Sporiš (2016) tjelesna aktivnost smanjuje rizik za pojavu depresiju, snižava razinu stresa te daje veći polet i optimizam. Također, smanjuje se rizik od kardiovaskularnih bolesti, kao i rizik od pojavnosti dijabetesa tipa 2.

2. PROSTORI ZA ODRŽAVANJE KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI

Uzimajući u obzir važnost pokreta koji prevladava u tjelesnom razvoju djece predškolske dobi, prijeko je potrebno osigurati odgovarajući i prikladan prostor za vježbanje djece (Stella, 1974). Prostor za kineziološke aktivnosti predstavlja građevinski prostor koji je uređen i svojom veličinom u skladu sa zahtjevima određenih kinezioloških aktivnosti koje se u njemu odvijaju. On omogućava svoje korištenje neovisno o tome kakvi su vremenski i klimatski uvjeti okoline (Findak, 2003).

Findak (2003) navodi podjelu prostora na zatvorene i otvorene objekte.

2.1. Otvoreni objekti

U otvorene objekte za provođenje kinezioloških aktivnosti ubrajaju se igrališta, slobodne zelene površine, poligoni, polivalentna vježbališta, bazeni, skakališta, bacališta i atletske staze. Postoje četiri temeljne vrste podloga otvorenih prostora, a to su: plastične, tvrde, travnate i zrnate (Findak, 1995).

Za plastičnu podlogu je karakteristično da je višeslojna i izrađena od sintetičkog materijala. Tvrde podloge odnose se na asfalt ili beton. Travnate podloge su površine s biljnim pokrovom. Zrnate podloge su vodopropusne, a sloj im se sastoji od zrnate mineralne smjese (Findak, 1995). Vanjski prostori namijenjeni djeci prema Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine, 2008) trebaju biti sa svih strana zaštićeni prikladnom ogradom, trebaju zajamčiti sigurnost svoj djeci, obuhvaćati zelene površine, pružiti dovoljno sunca i hlada te imati površinu koja omogućuje svakom djetetu raspon od 15 m². Prednosti vanjskih prostora, kao što je dječje igralište, omogućuju djetetu maksimalan boravak na suncu i čistom zraku te na taj način znatno pospješuje razvoj respiratornih i probavnih organa, optoka krvi i razvoj mišića. Stella (1974) navodi kako bi se dječje igralište trebalo nalaziti neposredno uz zgradu vrtića jer svakodnevno prelaženje preko ulice i odlaženje na prostore koji su udaljeni od vrtića nije prihvatljivo za ovu dob. Također, autorica navodi kako bi se igralište trebalo zaštititi od nepovoljnih utjecaja ulice, kao što su prašina, buka, ispušni plinovi i sl. Nadalje, dječje igralište trebalo bi biti postavljeno u zavjetrini kako bi se zaštitilo od prašine i drugih nepogoda koje vjetar donosi. Naime, veliki dio sadržaja iz programa tjelesnog odgoja ostvaruje se na dječjem igralištu. To je okolina koja je djetetu prirodna i posebno draga.

2.2. Zatvoreni objekti

Dvorane za tjelesnu i zdravstvenu kulturu te druge adaptirane prostorije za vježbanje spadaju u zatvorene prostore za izvođenje kinezioloških aktivnosti. S obzirom na to da je kretanje djece od iznimne važnosti, potrebno ga je osigurati tijekom cijele godine. Tijekom zime, djeca se pretežno zadržavaju u zatvorenom prostoru, stoga je bitno da vrtić ima dvoranu koja će osigurati tjelesno vježbanje djece za vrijeme hladnih mjeseci kada je boravak na otvorenim prostorima onemogućen. Ako vrtić nema dvoranu, tada se djeca zadržavaju u sobi dnevnog boravka ili drugim adaptiranim prostorijama gdje se onda provodi sat kineziološke kulture. Prednost zatvorenih prostora jest ta da, za razliku od zatvorenih prostora, pruža djeci mogućnost tjelesnog vježbanja bez obzira na to kakvi su vremenski uvjeti.

Veličina dvorane trebala bi osigurati svakom djetetu 4.8 m² prostora, no svakako se i u manjim dvoranama mogu nesmetano provoditi kineziološke aktivnosti uz dobru organizaciju i pripremu (Stella, 1974). Osim veličine dvorane, postoji još nekoliko aspekata koje autorica navodi kao bitne za funkcionalnost dvorane, a to su: izvedba zidova dvorane, izvedba poda dvorane, rasvjeta, grijanje, provjetravanje i zvučnost.

Zidovi dvorane moraju biti ravni, bez izbočina (radijatori), uglovi bi trebali biti blago zaobljeni, zidove koji su do 120 centimetara visine treba obložiti spužvastom gumom, priključci za struju moraju biti na visini na kojoj ih dijete neće moći dosegnuti, vrata se ne smiju otvarati prema dvorani.

Elastičan pod može biti ključan kod prevencije povrede kod padova i upale pokosnice koje se događaju ukoliko je pod dvorane tvrd. Također, drveni se podovi moraju premazati drvenim lakom kako bi se spriječilo klizanje. Na boje podova također treba obratiti pozornost.

Rasvjeta ovisi o godišnjem dobu, vremenskim uvjetima, veličini prozora te o mnogim drugim čimbenicima no svakako da je prirodno svjetlo najzdravije za ljudske oči. Kada nema prirodne rasvjete, umjetno svjetlo treba osigurati dobru vidljivost te bi lampe za rasvjetu trebale biti pravilno raspoređene po cijeloj dvorani.

Temperatura bi se u dvorani trebala kretati između 18 °C i 22 °C. Bitno je provjetravati dvoranu zbog neugodnih mirisa, ali isključivo prije ili poslije sata tjelesne i zdravstvene kulture.

Prevelika akustičnost dvorane izbjeci će se pravilnim izborom materijala za izolaciju. Prisutnost buke i jeke u dvorani može dovesti do teškoća u sporazumijevanju između djece i

odgojitelja. Bilo da je riječ o dvorani ili zamjenskim adaptiranim prostorijama za izvođenje kinezioloških aktivnosti, bitno je da one zadovoljavaju sve higijenske i sigurnosne uvjete.

3. OPREMA

Koristeći se spravama i pomagalicama za kineziološke aktivnosti djeci će se olakšati sposobnost razumijevanja njihovih osjetila te će im pomoći prilikom boljeg snalaženja u životnoj sredini. Upotrebama spomenutih sprava potiče se djecu na fizičku aktivnost, a pri tome ih obuzima radost i zadovoljstvo. Findak (2003) navodi opremu kao sadržaj ili element specifičan za polje kineziologije. Opremu čine rekviziti, odnosno manji predmeti koji su potrebni za vježbanje, nadalje, sprave na kojima se odvija tjelesna aktivnost i pomoćno-tehnička sredstva koja pomažu pri lakšem organiziranju rada. Što je dvorana za tjelesnu i zdravstvenu kulturu opremljenija, tim je više vježbanje zanimljivije djeci. Raznolika oprema prilagođava se različitim dječjim uzrastima, a njihova kvaliteta pozitivno utječe na učinke tjelesnog vježbanja.

3.1. Sprave

Findak (2003) navodi podjelu sprava koje se upotrebljavaju u radu s djecom na pokretne i nepokretne. U pokretne sprave ubrajaju se švedska klupa, trampolin, strunjača, visoka i niska greda, niske prepone i startni blokovi, a nepokretne sprave čine švedske, mrežaste i pomične ljestve te startni blokovi. Prednost imaju one sprave koje imaju višestruku namjenu i one koje se mogu preinačiti na način da ukoliko im se doda ili oduzme neki dio utoliko će se njihova funkcija povećati. Autorica Stella (1974) navodi da su čvrstina i trajnost, estetsko oblikovanje, funkcionalnost i primjerenost dobi osnovna načela kojih bi se trebalo pridržavati prilikom izrade sprava. Ponajviše treba obratiti pozornost na primjerenost sprave dobi djece jer o tome ovisi koliko će dijete biti zainteresirano za nju. Ako se malom djetetu nude sprave koje su namijenjene za stariju dob, tada se kod mlađe djece javljaju teškoće kod penjanja te ih dijete počinje izbjegavati. Iz tih razloga sprave se rade po određenim standardima kojih se treba pridržavati.

3.2. Rekviziti

Rekvizit je predmet za vježbanje koji se može koristiti u otvorenim i zatvorenim prostorijama. Kod odabira rekvizita, promišlja se o cilju koji se postavio te se sukladno tome

odabire težina, oblik i veličina rekvizita, pazeći pritom na dob djece (Findak, 2003). U predškolskim ustanovama za rad s djecom koriste se sljedeći rekviziti: vijače, lopte, obruči, uže, prepreke za provlačenje i preskakanje, raznobojne trake i dr.

Lopte

Lopte u dječjim vrtićima služe za razvoj biotičkih motoričkih znanja kao što su bacanje, hvatanje, vođenje, guranje, kotrljanje i sl. Koriste se kao rekvizit u opće pripremnim vježbama s djecom, u elementarnim i štafetnim igrama, u poligonima te vježbama oblikovanja. Lopta može biti gumena, plastična, spužvasta i kožna (Findak, 2003). Također, preporuča se da lopte budu živih boja te da svaka lopta ima svoje mjesto na postolju. Postoji nekoliko vrsta lopti koje se koriste u radu s djecom. Mjera lopte ovisi o dobnoj skupini djece kojoj je namijenjena. Za gađanje cilja i mete koriste se loptice od 70 grama koje su izrađene od spužvaste gume, a namijenjene su djeci srednje i starije dobne skupine. Nadalje, postoje lopte promjera 20 do 25 centimetara koje djeca kotrljaju, bacaju, hvataju i sl. Za razne igre koristi se viseća lopta koja je namijenjena za djecu svih dobni skupina i koja je promjera 25 centimetara. Naposljetku, pretežno za rad s djecom starije dobne skupine koristi se medicinka do 1 kilogram koju djeca mogu kotrljati, gurati ili nositi (Stella 1974). Primarna aktivnost koju dijete rado izvodi s loptom jest kotrljanje. Nakon kotrljanja slijedi bacanje lopte gdje dijete u početku koristi cijelo tijelo, a kasnije taj pokret ide iz ruku i ramena. Sljedeća aktivnost koja od djeteta zahtijeva usklađivanje i koordinaciju ruku, trupa i nogu te koordinaciju oko-ruka jest hvatanje. Naposljetku, gađanje predstavlja najsloženiju motoričku aktivnost gdje dijete mora procijeniti udaljenost nekog cilja (Findak, 2003).

Vijača

Vijača je rekvizit koji služi za razvoj sposobnosti kao što su ritam, brzina, koordinacija, eksplozivnost, ravnoteža i dr. Postoje kratke i duge vijače. Osim za razvoj sposobnosti, vijača se često koristi kao rekvizit u opće pripremnim vježbama (Stella, 1974). Radaš, Kolarec i Furjan-Mandić (2017) ističu neke aktivnosti koje je moguće izvoditi s vijačom poput poskoka, hvatanja, bacanja i vrtnje.

Obruč

Autorica Stella (1974) objašnjava kako postoje obruči na stalku i obruči bez stalka. Zajedničko im je što su promjera od 50 do 70 centimetara te mogu biti plastični ili drveni. Nadalje, postoje i koluti za nabacivanje koji su promjera 10 do 15 centimetara te služe razvoju

preciznosti. Obruči se općenito mogu koristiti u raznim igrama kao i u vježbama za zagrijavanje.

Raznobojne trake

Rekviziti koji odgojiteljima pomažu oko lakše organizacije djece i snalaženja jesu upravo raznobojne trake. Djeci se stavljaju preko jednog ramena i na taj način pomažu djeci da lakše prepoznaju tim kojem pripadaju. Odgojitelji trake često koriste za označavanje djece te im to pomaže kako bi lakše upamtili kojem timu pripada pojedinac. Trake se također mogu zataknuti za pojas od hlačica što se može vidjeti u igrama lovice gdje je onda lovac upravo označen na opisani način (Stella, 1974).

Uže

Stella (1974) navodi uže kao rekvizit koji se s djecom predškolske dobi može koristiti kod aktivnosti kao što su povlačenje užeta, skakanje preko užeta, provlačenje ispod užeta i sl. Također, djeci zanimljive igre s užetom su „helikopter“ i „paukova mreža“.

Prepreke za provlačenje i preskakanje

Djeca posebno vole rekvizite kroz koje se mogu provlačiti i koje mogu preskakati. Ovisno o dobnim karakteristikama djece i motoričkim sposobnostima ovisiti će visina koju će djeca preskakati.

3.3. Pomoćno-tehnička sredstva

Oprema kao što su štoperica, vaga, visinomjer, kaliper, centimetarska traka, oprema za prvu pomoć, zastavice za obilježavanje prostora i dr. čine pomoćno-tehnička sredstva koja su potrebna odgojiteljima u radu s djecom kako bi mogli učinkovitije organizirati, pratiti i provjeravati efektivnost rada. Pomoću njih odgojitelji provjeravaju postignuća i promjene na antropometrijskim karakteristikama djece. Također, ova oprema podrazumijeva redovitu provjeru ispravnosti i njihovu zamjenu ako je to potrebno (Findak, 1995).

4. SREDSTVA

Sredstva se u predškolskim ustanovama koriste ne samo u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi već i u drugim poljima rada odgojitelja. Sredstva mogu biti vizualna, auditivna i audiovizualna, a njihova primjena omogućuje djeci bolje razumijevanje nekog motoričkog pokreta te istovremeno nadopunjuje živu demonstraciju koja je vrlo bitna te se ne bi smjela izostaviti. S obzirom na to da djeci prilikom odgojiteljeve demonstracije pokreta neki bitni detalji mogu promaknuti, ova su sredstva idealno rješenje te će svoj djeci omogućiti uočavanje bitnih detalja ili elemenata koje dijete inače ne bi moglo percipirati (Findak, 1995).

4.1. Vizualna

Findak (1995) u vizualna sredstva ubraja fotografije, crteže, postere pomoću kojih odgojitelj djeci stvara jasniju predodžbu o nekom motoričkom pokretu koji će lakše savladati i pravilnije izvesti. Ova sredstva bi trebala nadopuniti neka prethodno usvojena znanja djece, a također se u tu svrhu može koristiti i projektor koji će neki crtež projicirati na platno ili zid dvorane.

4.2. Auditivna

Kao i prethodno navedena sredstva, auditivna su sredstva vrlo pogodna i korisna u radu odgojitelja. Prema Findaku (1995) odgojitelj može glazbu koristiti za cijeli sat tjelesne i zdravstvene kulture ili u nekim dijelovima tog procesa. Glazbu odgojitelj može koristiti i prilikom jutarnjeg razgibavanja kao i kad djeca izraze želju za plesom. Ona se može reproducirati putem CD-a, USB-a ili se može direktno puštati s mrežne stranice.

4.3. Audiovizualna

Pod ovim pojmom Findak (1995) podrazumijeva videozapise pomoću kojih se djeci stvara kompletna predodžba nekog pokreta. Videozapis sadržava vizualnu i auditivnu komponentu te se prilikom reprodukcije može zaustaviti, ponoviti ili čak usporiti.

4.4. Tehnička sredstva i pomagala

Kako bismo mogli koristiti prethodno navedena vizualna, auditivna i audiovizualna sredstva, nužno je da vrtić ima tehnička sredstva i pomagala za njihovu reprodukciju. Findak (1995) navodi sljedeća tehnička sredstva i pomagala koja se mogu koristiti u radu s djecom: prijenosna računala, zvučnici, televizijski prijemnici, radio, pametna ploča, projektor i drugi.

5. PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA

Istraživači Jurak, Prskalo i Babin (2015) svojim su istraživanjem došli do podataka koji govore da učenici izbjegavaju nastavu tjelesne i zdravstvene kulture te donose dokumentaciju o nemogućnosti sudjelovanja na njoj. Kao najčešći razlozi za tu nemogućnost učenici navode nedostatak opreme, bolesti, a djevojčice navode i menstrualne bolove. Čak 52,5 % roditelja izmisli neki razlog kako bi se njihovu djecu „spasilo“ od sudjelovanja u kineziološkim aktivnostima što ukazuje na jedan vrlo zabrinjavajući podatak. Također istraživanje je pokazalo kako većina nastavnika ne koristi benefite tehničkih sredstva i pomagala kao što su radio prijemnici, televizijski prijemnici, računala. Naime, većina ih nastavnika koristi za pisanje planova iako ih je moguće koristiti na puno drugih načina.

Istraživanje autorice Pigac (2020) ispitalo je 150 odgojiteljica i odgojitelja diljem Republike Hrvatske o zadovoljstvu s dostupnošću i kvalitetom sprava i rekvizita u predškolskim ustanovama u kojima rade. Također, istražilo se i njihovo zadovoljstvo s uvjetima koje imaju za provođenje kinezioloških aktivnosti. Rezultati su pokazali kako veći postotak vrtića ima tehnički ispravnu opremu koja se može koristiti za tjelesno vježbanje. Nadalje, iznenađujući je podatak da je čak 93 odgojitelja odgovorilo da nema dostupan komplet za pružanje prve pomoći ako dođe do ozljeđivanja djece, što u postocima iznosi 62 %. Na pitanje o spremnosti kolega za poboljšanje rada putem implementacije novih rekvizita, sprava i sredstava u tjelesnu i zdravstvenu kulturu od 150 ispitanika njih troje je dalo ocjenu 1, a njih 16,7 % dalo je ocjenu 5 (25 ispitanika). Na pitanje mogućnosti provedbe tjelesne i zdravstvene kulture na igralištima, čak 54 ispitanika odgovorilo je potvrdno, dok je njih petero dalo ocjenu 1. Istraživanjem se utvrdilo da vrtići nemaju dovoljno mogućnosti za odlaske na bazene ili klizališta s djecom. Od 150 ispitanika njih 60 dalo je ocjenu 1, a ocjenu 5 dalo je samo 16 ispitanika. Na pitanje o zadovoljstvu auditivnim sredstvima i njegovim stanjem 16 % ispitanika dao je ocjenu 5, a 12 % njih dalo je ocjenu 1. Također, o razini brige i čuvanja opreme od strane kolega u ustanovi, 36 ispitanika dalo je ocjenu 5, a 2 ispitanika ocijenila su istu tvrdnju ocjenom 2. Nadalje, ispitivalo se zadovoljstvo primjerenosti i sigurnosti sprava u ustanovi u kojoj rade i 29 ispitanika dalo je ocjenu 5, dok je njih 5 dalo ocjenu 1. Tvrdnja o zadovoljstvu s praktičnosti sprava pokazala je kako se samo jedan ispitanik nije našao zadovoljan te je dao ocjenu 1, dok je njih 36 na istu tvrdnju dalo ocjenu 5. Ono što se istraživanjem pokazalo jest djelomično zadovoljstvo odgojitelja s uvjetima rada za provođenje kinezioloških aktivnosti, no svakako vide potrebu za promjenom i poboljšanjem kako bi se rad olakšao, a sigurnost djece osigurala.

Istraživačica Runjić (2003) napisala je članak u kojem piše o krugu, pomagalu koje je postalo zanemareno u igri i nastavi tjelesne i zdravstvene kulture. Autorica naglašava važnost upotrebe raznih sredstva i pomagala koja pozitivno utječu na djecu i koja s istim vole manipulirati. Izuzetno je važno djecu uputiti na njihovu pravilnu uporabu.

Istraživač Grbeša (2016) u svom radu navodi nedostatak dvorana i sprava za vježbanje kao jedan od faktora koji ograničava provođenje kinezioloških aktivnosti u vrtićima. Pomanjkanje adekvatnog prostora te nedostatak provođenja tjelesnih aktivnosti problem je koji je prisutan već dugi niz godina u vrtićima širom Hrvatske i koji se i dalje uspijeva prešutno zaobići.

Šumanović, Tomac i Košutić (2015) u svom radu iznose rezultate istraživanja na temu poteškoća u provedbi tjelesne i zdravstvene kulture. Istraživanje je pokazalo kako najveće poteškoće za provođenje kinezioloških aktivnosti učiteljima stvaraju materijalni uvjeti za rad, stoga smatraju da je poboljšanje materijalnih uvjeta ključno i primarno kako bi se poboljšao rad i mogućnosti provođenja tjelesne i zdravstvene kulture.

Štabarković (2019) u svom radu ističe nekoliko ključnih čimbenika za razvoj zdravih navika kod djece, a jedan od tih čimbenika je društvena zajednica. Poticanjem čimbenika društvene zajednice razvija se mogućnost sudjelovanja djece u tjelesnim aktivnostima u zajednici. To se postiže povezivanjem s lokalnim gospodarstvenicima kako bi se prikupile donacije za nabavu sportske opreme, nuđenjem odgojno-obrazovne ustanove kao mjesto rekreacije za mlade te poticanjem lokalnih volontera u razvoju sportske aktivnosti.

Vlasta i sur. (prema Starc, Čudina Obradović, Pleša, Profaca, Letica 2004) navode kako se između druge i sedme godine djetetova života razvijaju njegovi osnovni pokreti putem motoričkih aktivnosti. Osnovni se pokreti mogu podijeliti u tri skupine, a to su: kretanje (trčanje, hodanje, skakanje, penjanje), baratanje predmetima (hvatanje, bacanje, udaranje i šutiranje) i održavanje ravnoteže (okretanje, hodanje po gredi, izmicanje). Za usvajanje određenog motoričkog zadatka potrebno je obogatiti dvoranu rekvizitima kako bi sva djeca imala jednake mogućnosti za njihovo usvajanje.

Lazar (2007) u svom radu govori kako je većina djece dovoljno spretna za isprobavanje različitih sprava, a odgojitelji su ti koji će im to omogućiti te im po potrebi pomoći u izvođenju.

6. CILJ I HIPOTEZA ISTRAŽIVANJA

6.1. Cilj

Glavni cilj ovog istraživanja bio je ispitati imaju li dječji vrtići adekvatne prostore, opremu i sredstva za provođenje kinezioloških aktivnosti.

6.2. Hipoteza

Pretpostavlja se nedostatak prostora, opreme i sredstava za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima.

7. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

7.1. Uzorak ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo 65 dječjih vrtića iz različitih županija Republike Hrvatske, koji su dobrovoljno pristali sudjelovati u istraživanju.

7.2. Uzorak varijabli

Kako bi se utvrdila opremljenost dječjih vrtića na prostoru Republike Hrvatske s prostorom, opremom i sredstvima, podijeljen im je online Google obrazac. On se sastojao od sljedećih pitanja:

1. Kojoj županiji pripada vrtić u kojem radite?
2. Vrtić u kojem radim ima igralište.
3. Igralište je smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića. (Ispunjavaju samo oni koji su na prethodno pitanje odgovorili "da").
4. Vrtić u kojem radim posjeduje dvoranu koja je namijenjena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture.
5. Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje bio "ne", gdje provodite kineziološke aktivnosti s djecom?
6. Označite koje od sljedeće navedenih sprava imate u vrtiću u kojem radite.

7. Označite koji se od sljedeće navedenih rekvizita mogu pronaći u vrtiću u kojem radite.
8. Označite koja od sljedeće navedenih pomoćno-tehničkih sredstava imate u vrtiću u kojem radite.
9. Procijenite koliko je često niže navedene situacije moguće pronaći u vašem radu s djecom prema sljedećoj skali:
Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim auditivna sredstva (glazba).
Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim vizualna sredstva (crteže, fotografije, postere) za stvaranje jasnije predodžbe o motoričkom gibanju.
Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim audiovizualna sredstva (videozapise) pomoću kojih djeci pokazujem izvedbu određenog pokreta.
10. Označite koja od sljedeće navedenih pomagala i tehničkih sredstava posjeduje vrtić u kojem radite.
11. Što biste naveli da Vam nedostaje u vrtiću za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom?
12. Ime vrtića.

Podatak se neće koristiti nigdje u istraživanju već služi kao informacija kako bi se izbjeglo ponavljanje istih vrtića u anketi.

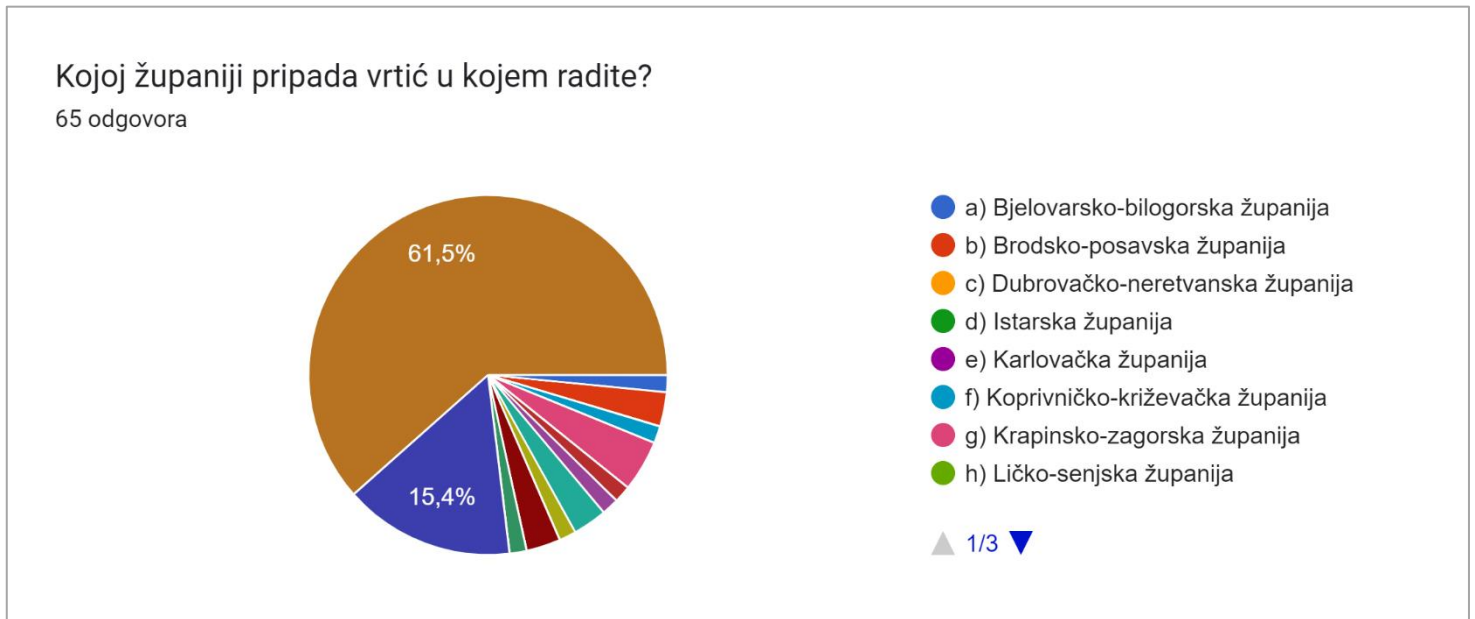
7.3. Postupak prikupljanja podataka

Online Google obrazac poslan je na e-mail adrese vrtićima na području Republike Hrvatske sa zamolbom njegova ispunjavanja u svrhu pisanja diplomskog rada. Cilj, svrha i postupak istraživanja detaljno su opisani.

7.4. Metode obrade podataka

Temeljem ispunjenih Google obrazaca dobiveni su podaci koji su potom prikazani u postocima i frekvencijama u obliku grafičkih prikaza. Grafovi su obrađeni automatskim putem kroz sustav Google obrazaca i pomoću MS Office Excel tabličnog alata. Povratne informacije govore nam o stanju opremljenosti dječjih vrtića u Republici Hrvatskoj.

8. REZULTATI I RASPRAVA

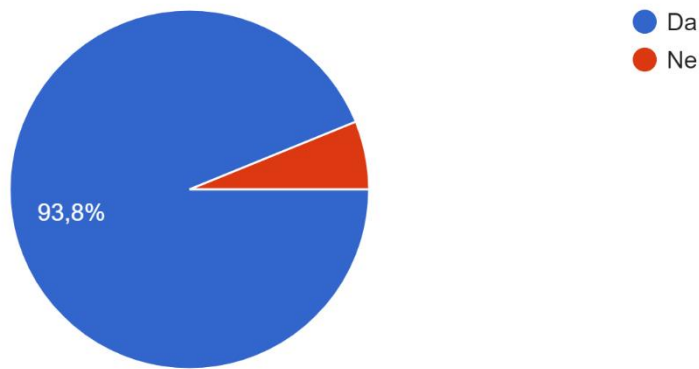

Grafikon 1. Kojoj županiji pripada vrtić u kojem radite?

Iz Grafikona 1. može se iščitati da je od 65 vrtića, čak 40 njih iz Grada Zagreba, 10 njih je iz Zagrebačke županije, 3 vrtića iz Krapinsko-zagorske županije, po 2 vrtića iz Brodsko-posavske županije, Primorsko-goranske županije i Varaždinske županije te po 1 vrtić iz Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Međimurske, Požeško-slavonske, Sisačko-moslavačke i Vukovarsko-srijemske županije.

Vrtić u kojem radim ima igralište.

65 odgovora

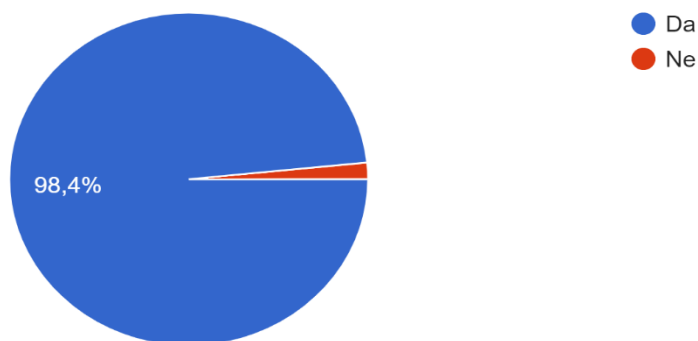

Grafikon 2. Vrtić u kojem radim ima igralište

Iz Grafikona 2. moguće je uočiti da veliki postotak od čak 93,8 % dječjih vrtića ima igralište iz čega se može uvidjeti da je to pozitivno za djecu jer je pretpostavka da djeca borave na svježem zraku što im omogućuje maksimalnu izloženost suncu i čistom zraku. Osim toga, to je okolina koja je djetetu prirodna i posebno draga.

Ispunjavaju samo oni koji su na prethodno pitanje odgovorili "da". Igralište je smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića.

62 odgovora

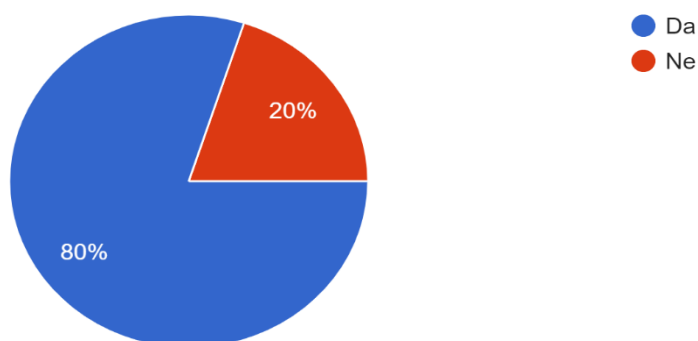

Grafikon 3. Igralište je smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića

Grafikon 3. pokazuje kako od 61 vrtića samo 1 vrtić nema smješteno igralište neposredno uz zgradu dječjeg vrtića što je vrlo pozitivno jer svakodnevno prelaženje preko ulice i odlaženje na prostore koji su udaljeni od vrtića nije prihvatljivo za ovu dob.

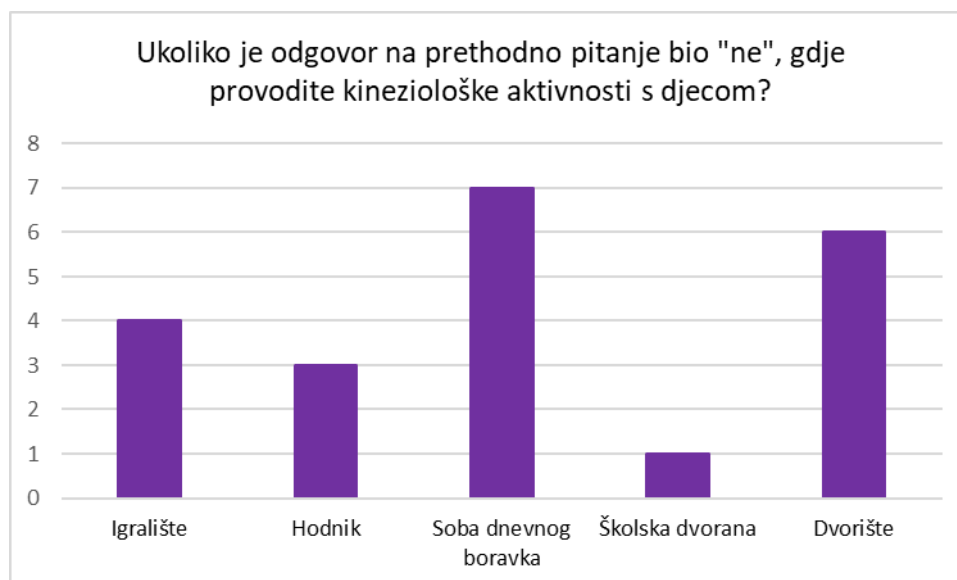
Vrtić u kojem radim posjeduje dvoranu koja je namijenjena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture.

65 odgovora

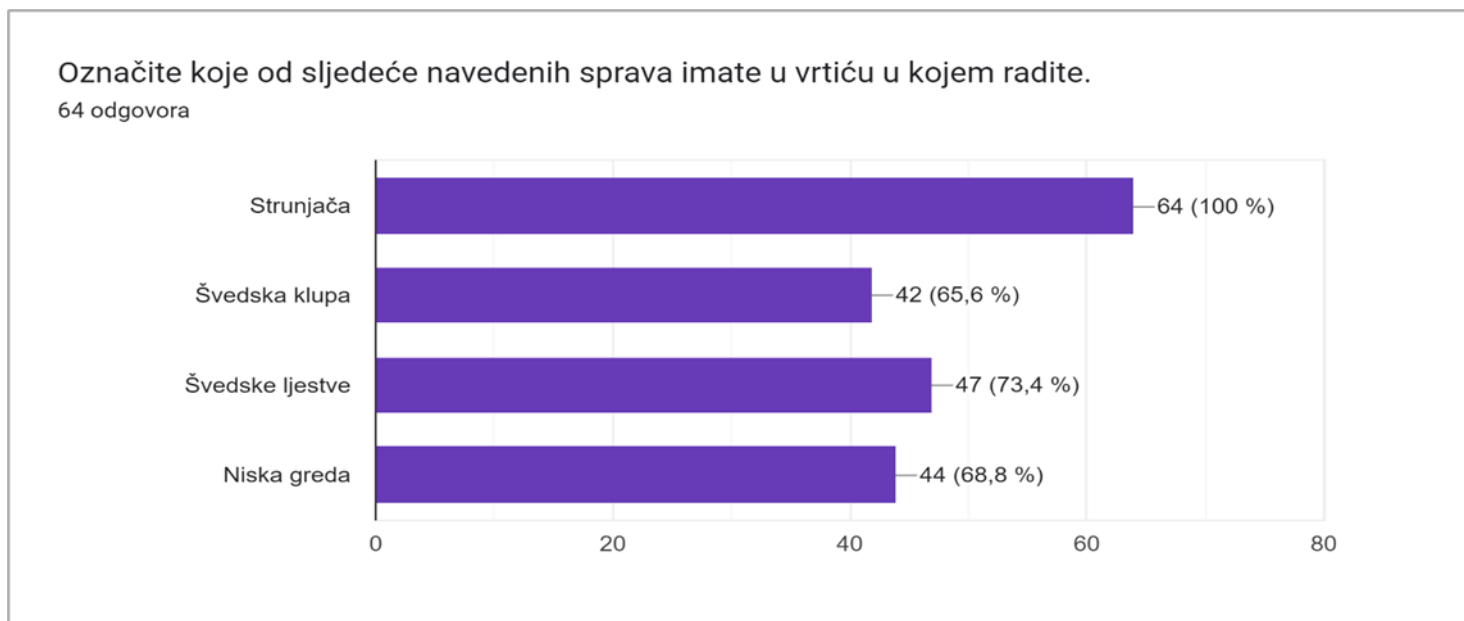
Grafikon 4. Vrtić u kojem radim posjeduje dvoranu koja je namijenjena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture

Iz Grafikona 4. je vidljivo da 80 % dječjih vrtića posjeduje dvoranu za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture, dok 20 % vrtića nema tu mogućnost. Uspoređujući Grafikon 4. s Grafikonom 2. može se uočiti da je veći postotak vrtića koji imaju igralište od postotka vrtića koji imaju dvoranu.

Grafikon 5. Ako je odgovor na prethodno pitanje bio „ne“, gdje provodite kineziološke aktivnosti s djecom?

S obzirom na to da čak 20 % dječjih vrtića nema dvoranu, postavlja se pitanje gdje odgojitelji provode kineziološke aktivnosti s djecom. Iz Grafikona 5. može se iščitati da većina odgovora ukazuje na to kako odgojitelji provode kineziološke aktivnosti s djecom u sobi dnevnog boravka i na igralištu, dok ih ostali provode u hodniku vrtića, školskoj dvorani ili senzornoj sobi. Pohvalno je da odgojitelji, unatoč nedostatku prostora, uspijevaju improvizirati i s djecom provoditi kineziološke aktivnosti te zadovoljiti njihove potrebe za kretanjem i aktivnošću. Odgojitelji koji su ispunjavali anketu uzimaju u obzir prostorne i materijalne uvjete, ali su svjesni da ih oni ne smiju ograničavati. Pozitivno je da nedostatak prostora nadomještaju svojom kreativnošću te u suradnji sa stručnim timom dječjeg vrtića organiziraju vježbanje izvan predškolske ustanove. Zadaća odgojitelja je raditi za dobrobit djece što nekada znači ni od čega stvoriti prostor i rekvizite za vježbanje.

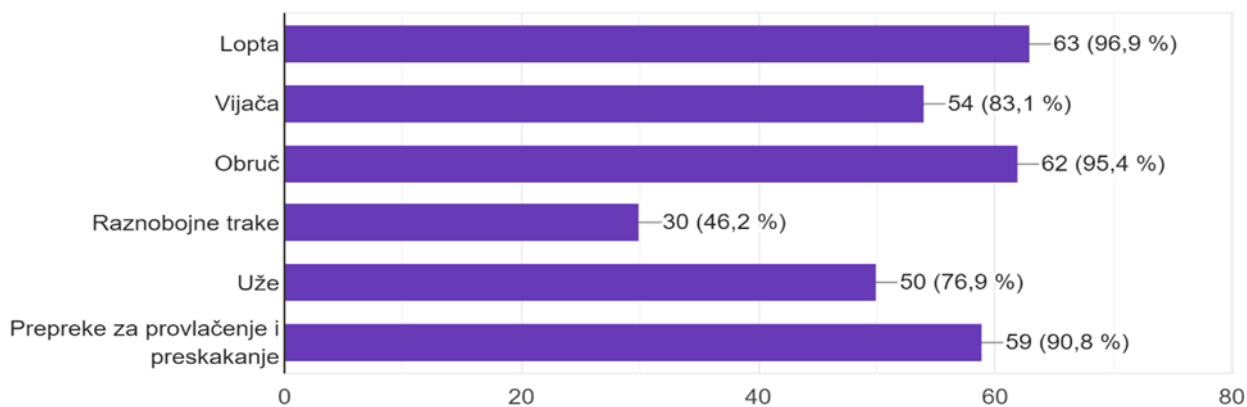

Grafikon 6. Označite koje od sljedeće navedenih sprava imate u vrtiću u kojem radite

Iz Grafikona 6. može se konstatirati da od navedenih sprava svi vrtići imaju strunjaču, 47 vrtića ima švedske ljestve što je postotak od 73,4 %. Nadalje, 44 vrtića posjeduje niske grede što u postocima iznosi 68,8 % i 42 odgojitelja koji su odgovorili da imaju švedsku klupu što je u postocima 65,6 %.

Označite koji se od sljedeće navedenih rekvizita mogu pronaći u vrtiću u kojem radite.

65 odgovora

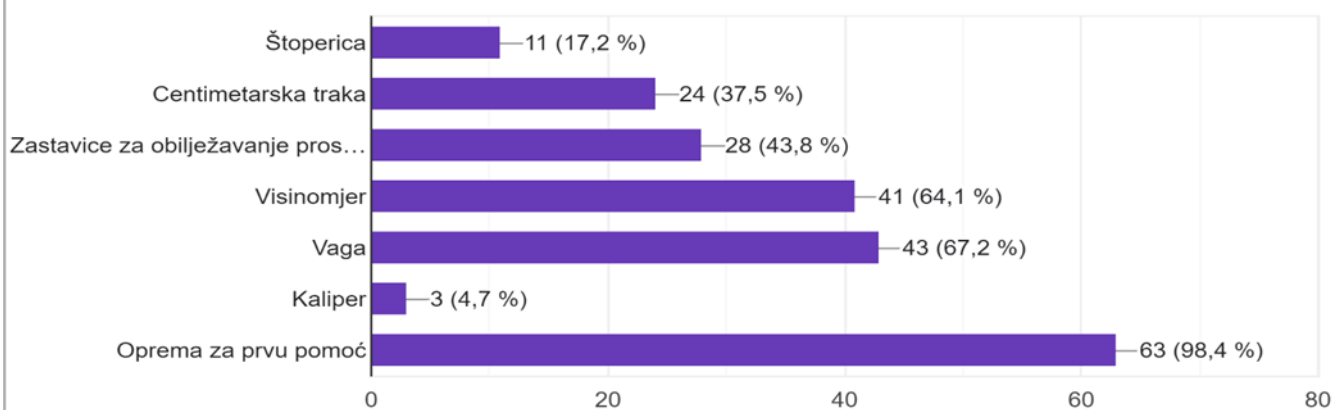

Grafikon 7. Označite koji se od sljedeće navedenih rekvizita mogu pronaći u vrtiću u kojem radite

Rezultati prikazani u Grafikonu 7. pokazuju da od navedenih rekvizita, 96,9 % vrtića posjeduje loptu, 95,4 % njih posjeduje obruč, 90,8 % prepreke za provlačenje i preskakanje, 83,1 % vijače, 76,9 % uže te u najmanjem postotku od 46,2 % posjeduju raznobojne trake.

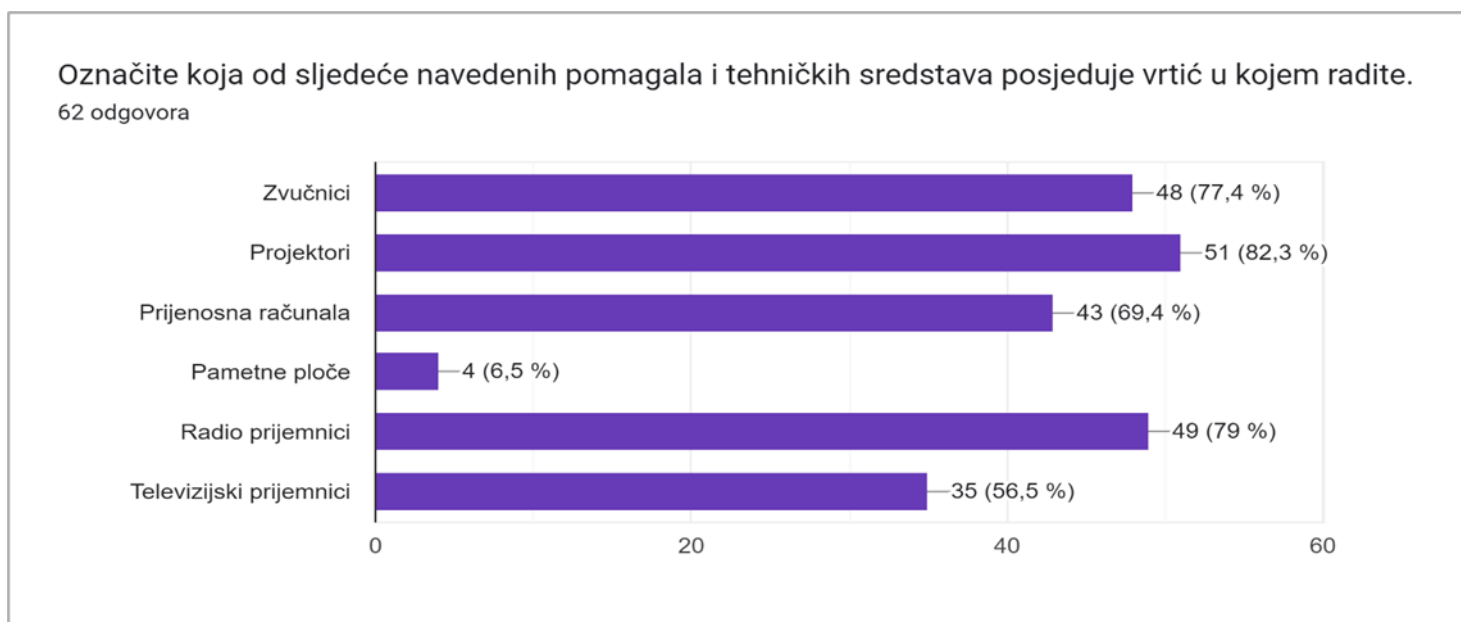
Označite koja od sljedeće navedenih pomoćno-tehničkih sredstava imate u vrtiću u kojem radite.

64 odgovora

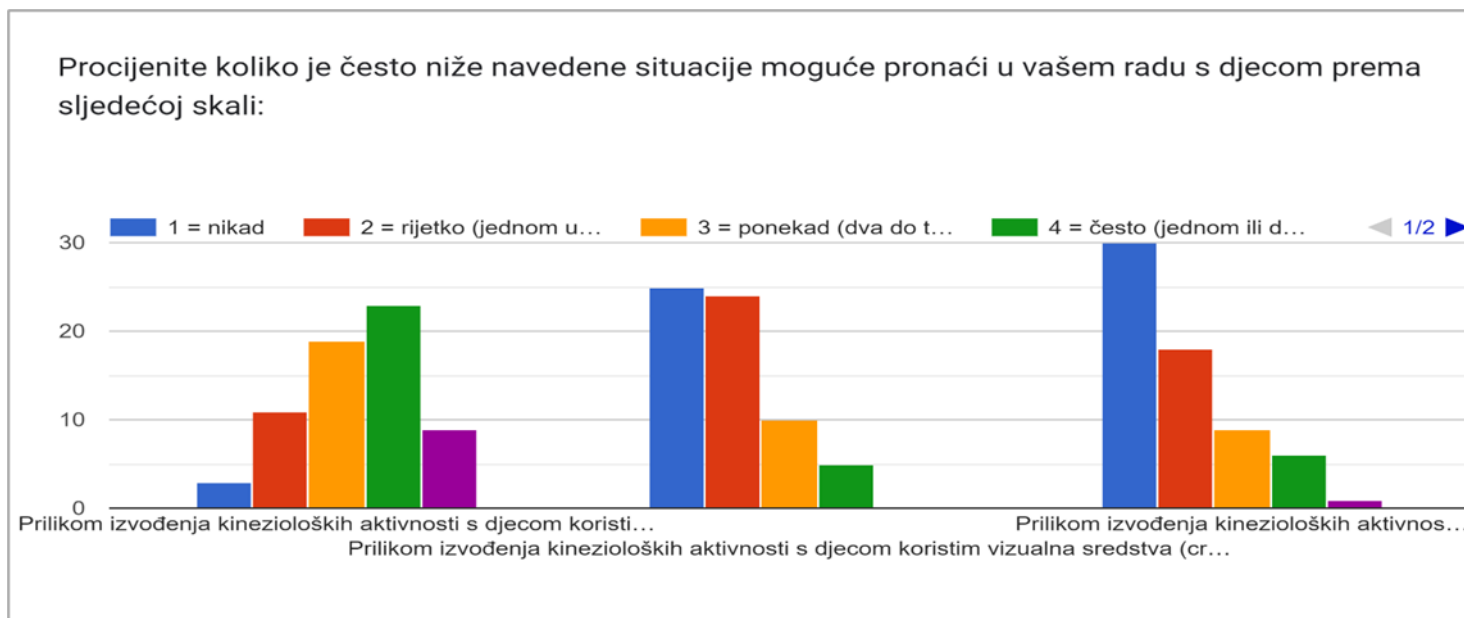
Grafikon 8. Označite koja od sljedeće navedenih pomoćno-tehničkih sredstava imate u vrtiću u kojem radite

Gledajući Grafikon 8. može se uočiti velika razlika u zastupljenosti pomoćno-tehničkih sredstava u vrtićima. Vrtići očekivano posjeduju opremu za prvu pomoć u najvećem postotku od 98,4 %, a kaliper u postotku od samo 4,7 % i štopericu u postotku od 17,2 %. Visinomjer i vagu vrtići uglavnom imaju i to u postotku od oko 60 %, centimetarsku traku u postotku od 37,5 % i zastavice za obilježavanje prostora u postotku od 43,8 %.

Grafikon 9. Označite koja od sljedeće navedenih pomagala i tehničkih sredstava posjeduje vrtić u kojem radite

Iz Grafikona 9. može se zamijetiti da je zastupljenost vrtića navedenim pomagalima i tehničkim sredstvima, kao što su zvučnici, prijenosna računala, radio prijemnici i televizijski prijemnici, veća od 50 %. Najviše vrtića ima projektore u postotku od 82,3 % i radio prijemnike u postotku od 79 %, dok vrtići često ne posjeduju pametne ploče što se može iščitati u postotku od samo 6,5 %.

Grafikon 10. Procijenite koliko je često auditivna, vizualna i audiovizualna sredstva te niže navedene situacije moguće pronaći u vašem radu s djecom prema sljedećoj skali

Iz Grafikona 10. može se opaziti da je za prvu izjavu koja je glasila: „*Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim auditivna sredstva (glazba)*“ 3 odgojitelja odgovorilo da nikada ne koristi auditivna sredstva (glazbu) prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom, 11 ih je odgovorilo da rijetko koriste, zatim 19 odgojitelja koji ponekad koriste, 23 odgojitelja koji često koriste i 9 njih koji uvijek ili gotovo uvijek koriste auditivna sredstva u kineziološkim aktivnostima.

Za drugu izjavu koja je glasila: „*Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim vizualna sredstva (crteže, fotografije, postere) za stvaranje jasnije predodžbe o motoričkom gibanju*“ najviše je odgojitelja odgovorilo da nikad ne koriste vizualna sredstva prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti i to čak njih 25, a 24 odgojitelja koji ih rijetko koriste. Nadalje, 10 odgojitelja tvrdi da ponekad koriste vizualna sredstva, a dok ih samo njih 5 često koristi prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom.

Za posljednju izjavu koja je formulirana na sljedeći način: „*Prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom koristim audiovizualna sredstva (videozapise) pomoću kojih djeci pokazujem izvedbu određenog pokreta*“ 30 odgojitelja je odgovorilo da nikada ne koristi

audiovizualna sredstva u tu svrhu. Nadalje, njih 18 odgovorilo je da ih rijetko koriste, 9 ih koristi ponekad i 6 često. Naposljetku, samo 1 odgojitelj audiovizualna sredstva koristi uvijek ili gotovo uvijek prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom za stvaranje jasnije predodžbe o motoričkom gibanju.

Kao što je vidljivo iz podataka u Grafikonu 10., odgojitelji su na gore navedene situacije trebali procijeniti koliko ih prakticiraju u njihovom radu s djecom. Pitanje nudi mogućnost procjenjivanja i ocjenjivanja postavljenih izjava od 1 do 5. U tom slučaju ocjena 1 označava „nikad“, ocjena 2 = rijetko (jednom u mjesec dana), 3 = ponekad, dva do tri puta na mjesec, 4 = često (jednom ili dva puta tjedno) i 5 = uvijek ili gotovo uvijek (gotovo svaki dan).

Na temelju dobivenih rezultata može se konstatirati da najviše odgojitelja koristi vizualna sredstva prilikom izvođenja kinezioloških aktivnosti s djecom, a najmanje njih koristi audiovizualna sredstva.

Grafikon 11. Što biste naveli da vam nedostaje u vrtiću za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom?

Posljednje pitanje u istraživanju bilo je otvorenog tipa s ciljem da odgojitelji napišu što im nedostaje u vrtiću za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom. Pitanje je glasilo: „Što biste naveli da Vam nedostaje u vrtiću za provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom?“

U Grafikonu 11. može se prepoznati da su se najčešći odgovori odgojitelja odnosili na potrebu za dvoranama koje su veće veličine jer im trenutne ne omogućavaju adekvatno i sigurno provođenje kinezioloških aktivnosti s djecom. Odgojiteljice također navode teškoću s dolaskom na red u dvoranu. Osim toga nekoliko je odgojiteljica napisalo da im nedostaje označeno igralište za različite sportove. Također, postoje vrtići koji nemaju ni dvoranu ni igralište te odgojitelji pokazuju izrazitu potrebu za njima.

Najveći odaziv odgojiteljica viđen je u potrebama za rekvizitima s naglaskom na nedostatak broja pojedinih rekvizita za svako dijete. Također, nekoliko odgojiteljica navodi da im nedostaju lopte za različite sportove, lopte različitih veličina i težina. Nadalje, iskazuju potrebu za novijim rekvizitima, medicinkama i povećanju broja rekvizita općenito.

Kao treća po redu izražena potreba odgojitelja je potreba za spravama. Odgojitelji najčešće navode nedostatak sprava poput švedskih klupa, ljestvi, sanduka, odskočnih daski i greda.

Nešto manji, ali ne i zanemariv broj odgojiteljica također je naveo potrebu za pomoćno-tehničkim sredstvima kao što je štoperica te potrebu za tehničkim pomagalima stavljajući naglasak na zvučnike koje odgojiteljice trenutno donose od kuće jer ih u vrtiću nema.

Na sreću, postoje odgojiteljice koje navode kako imaju sve što im je potrebno za izvođenje kinezioloških aktivnosti s djecom te da im za sada ništa ne nedostaje.

Sveukupno gledajući, iz Grafikona 10. može se uočiti da je najviše odgojitelja izrazilo potrebu za većom dvoranom od trenutačne i za rekvizitima s naglaskom na vrstu, veličinu i količinu pojedinog rekvizita za svako dijete. 4 odgojitelja napomenulo je nedostatak pomoćno-tehničkih sredstava, a izrazito mali broj od samo 6 odgojitelja naveo je kako ne bi ništa mijenjao jer sve potrebno za izvođenje kinezioloških aktivnosti s djecom već imaju.

Istraživanje je pokazalo kako većina vrtića ima dvoranu koja je namijenjena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture (80 %) i igralište (93,8 %) koje je većinom smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića (98,4 %). Za sada se može reći da ovo istraživanje ne podržava hipotezu o nedostatku adekvatnih prostora, opreme i sredstava za provođenje kinezioloških aktivnosti. Ukoliko se produbi pitanje o stanju i opremljenosti tih istih dvorana i igrališta koje dječji vrtići imaju, utoliko se može vidjeti kako oni samo djelomično odgovaraju na potrebe djeteta za kineziološkom aktivnošću. Odgojitelji se, unatoč postojanju dvorane u vrtićima u kojima rade, žale na veličinu tog prostora jer smatraju da je neprimjerena za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture, a osim toga je i nesigurna.

Također, opremljenost vrtića rekvizitima pokazala se dobrom s obzirom na to da rezultati prikazani u Grafikonu 6. pokazuju da od navedenih rekvizita, 96,9 % vrtića posjeduje loptu, 95,4 % njih posjeduje обруч, 90,8 % prepreke za provlačenje i preskakanje, 83,1 % vijače, 76,9 % uža te u najmanjem postotku od 30 % posjeduju raznobojne trake. Iz navedenog se vidi da većina vrtića posjeduje navedene rekvizite, no postavlja se pitanje o njihovoj kvaliteti i kvantiteti s obzirom na to da su odgojitelji kod otvorenog pitanja pisali najviše o potrebi za rekvizitima s naglaskom na nedostatak broja pojedinih rekvizita za svako dijete. Isto tako, iako čak 95,4 % vrtića posjeduje loptu, javlja se potreba za lopte namijenjene različitim sportovima kao i za lopte sa različitim veličinama i težinama. Nadalje, javlja se potreba za novijim rekvizitima jer su trenutni u lošem stanju kao i potreba za većim brojem rekvizita općenito.

Ako se prouče rezultati o opremljenosti vrtića s pomoćno-tehničkim sredstvima može se vidjeti da su postoci veći od 50 % samo kod opreme za prvu pomoć, koja je očekivana i pretpostavljena u svakom vrtiću, te kod vage i visinomjera. Ostali su postoci vrlo niski i ne ukazuju na dobru opremljenost vrtića pomoćno-tehničkim sredstvima: kaliper (4,7 %), štoperica (17,2 %), centimetarska traka (37,5 %) i zastavice za obilježavanje prostora (43,8 %).

Kod pomagala i tehničkih sredstava kao što su televizijski prijemnici, prijenosna računala, zvučnici, radio prijemnici i projektori, postoci su uglavnom svi veći od 50 % i kreću se od najmanjeg 56,5 % do najvećeg postotka od 82,3 %. Pokazalo se kako većina vrtića ne posjeduje pametne ploče što se vidi u postotku od samo 6,5 % vrtića koji ih posjeduju.

9. ZAKLJUČAK

Mnogi vrtići danas nažalost ne vide dalje od vrtuljka i tobogana, smatrajući ih dovoljnim za zadovoljenje interesa i potreba djece predškolske dobi. Već četverogodišnjaci opažaju da im je prostor za aktivnost i igru znatno sužen te da njihove želje ne mogu biti zadovoljene na prostoru u kojem broj postojećih sprava nije zadovoljavajući. Većina današnjih vrtića izgrađeno je u doba kada se tjelesnom odgoju nije pridavalo dovoljno pažnje te iz tog razloga još uvijek postoje vrtići koji nemaju dvoranu odnosno posebnu prostoriju namijenjenu tjelesnom odgoju. Zahvaljujući sve većoj pozornosti, koja se posvećuje važnosti kretanja djece već od najranije dobi, u posljednje se vrijeme odvajaju sredstva i grade dvorane za tjelesnu i zdravstvenu kulturu. Samo onaj vrtić koji je dobro opremljen i funkcionalno izgrađen može odgovoriti osnovnom zadatku koji mu je namijenjen. Iako odgojitelj pri planiranju uzima u obzir prostorne i materijalne uvjete, oni ga ne bi smjeli ograničavati. Inicijativnost i poduzetnost odgojitelja podrazumijeva pretvaranje ideja u djelo, te stvaranje prostora, opreme i sredstva za vježbanje. Prema tome, nije nemoguće organizirano vježbati u ograničenim materijalnim uvjetima.

Istraživanjem se pokazalo da većina vrtića ima rekvizite, dvorane i igrališta za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture, no javlja se pitanje njihove kvalitete i funkcionalnosti. Odgojitelji smatraju da je potrebna inovacija rekvizita kao i povećanje broja rekvizita za svako dijete ponaosob. Također, napominju da je potrebna veća dvorana jer smatraju da trenutačna nije primjerena i sigurna za izvođenje kinezioloških aktivnosti. Pozitivno je da odgojitelji, unatoč nedostatku prostora i rekvizita za tjelesno vježbanje, shvaćaju važnost tjelesne aktivnosti djece u toj dobi te improviziranjem stvaraju i osiguravaju djeci uvjete u kojima će se zadovoljiti njihova potreba za kretanjem. Većina odgojitelja se snalazi i nadomješta nedostatke svojim trudom, ali svakako upućuju apel na vođenje više brige o uvjetima u dječjim vrtićima koji će omogućiti nesmetano provođenje kinezioloških aktivnosti.

Može se reći kako je hipoteza o nedostatku prostora, opreme i sredstava djelomično dokazana, ako se u obzir uzme činjenica da neki prostori, rekviziti i sredstva, iako postoje, nisu funkcionalni i ne služe svojoj svrsi. Sva oprema koja se koristi mora biti čvrsta, stabilna i sigurna za svu djecu. Provjere tehničke ispravnosti opreme nužne su u svakoj odgojno-obrazovnoj ustanovi kako bi se u slučaju neispravnosti na vrijeme uklonile. Osiguravanje dobrobiti djeteta te intervencija u sprječavanju bilo kakve mogućnosti ozljeđivanja djeteta trebala bi biti na prvom mjestu svakog dječjeg vrtića.

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Ja, Nina Hrestak, izjavljujem da je moj diplomski rad, na temu *Adekvatan prostor; oprema i sredstva za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima*, izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)

10. LITERATURA

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008). Narodne novine, preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html (5.6.2023.)

Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska Knjiga.

Findak, V. (2003). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture : priručnik za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga.

Gavin, M.L., Dowshen S.A., & Izenberg N. (2007). *Dijete u formi : praktičan vodič za odgoj zdrave i aktivne djece – od novorođenčeta do tinejdžera*. Zagreb: Mozaik knjiga.

Grbeša, M. (2016). *Provođenje kinezioloških aktivnosti u vrtiću (Završni rad)*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:183287> (4.5.2023.)

Hoffman, S.J. (2008). *Introduction to kinesiology - Studying Physical Activity* (3rd edition). Champaign, il: human kinetics.

Jurak, G., Prskalo, I. i Babin, J. (2015). Uloga suvremenih informacijskih komunikacijskih tehnologija u kvaliteti tjelesne i zdravstvene kulture. U: Findak, V. (ur.). *Zbornik radova „22. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske“ – Primjena i utjecaj novih tehnologija na kvalitetu rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije* (18-33). Poreč: Hrvatski kineziološki savez.

Jurko, D., Čular, D., Badrić, M., & Sporiš, G. (2015). *Osnove kineziologije*, Sveučilište u Splitu Kineziološki fakultet, Sportska-knjiga, Gopal Zagreb.

Klavora, A. (2008). *Introduction to kinesiology: a biophysical perspective*. Toronto: Sport Books Publisher.

Lazar, M. (2007.) *Igra i njezin utjecaj na tjelesni razvoj*. Đakovo: Tempo.

Pigac, E. (2020). *Zadovoljstvo odgojitelja s dostupnosti prostora, materijala i sredstava za rad* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:205007> (11.5.2023.)

Prskalo, I., Sporiš, G. (2016). *Kineziologija*. Zagreb: Školska knjiga.

Runjić, K. (2003). Zaboravljeno nastavno pomagalo. Findak, V. (ur.). *Zbornik radova 12. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske* (265-267). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.

Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004.) *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Štabarković, A. (2019). *Sudjelovanje u tjelesnim aktivnostima djece polaznika dječjih vrtića* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:187588> (3.5.2023.)

Šumanović, M., Tomac, Z., Košutić, M. (2015). Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U: Prskalo, I. i sur. (ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost* (76 - 85). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.